

МІНІСТЕРСТВО ФІНАНСІВ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ПОДАТКОВИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Факультет податкової справи, обліку та аудиту
Кафедра економічної політики

Затверджено
Науково-методична рада ДПУ,
від 27.09.2023 № 1
Голова НМР І.І. Шемелинець

Робоча програма навчальної дисципліни
«Мікроекономіка»

для підготовки здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня
денної та заочної форм навчання

галузь знань 05 «Соціальні та поведінкові науки»

спеціальність 051 «Економіка», ОПП «Економіка підприємства»

галузь знань 07 «Управління та адміністрування»

спеціальність 071 «Облік і оподаткування»

ОПП «Облік, податковий аудит та бізнес аналітика»,

ОПП «Податкова справа в системі державного контролю»

спеціальність 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок»

ОПП «Фінанси, банківська справа та страхування»

Статус дисципліни: обов'язкова

Робоча програма навчальної дисципліни «Мікроекономіка» укладена на основі освітньо-професійної програми «Економіка підприємства» першого (бакалаврського) рівня освіти, спеціальності 051 «Економіка», затвердженої Вченою радою Університету 27.04.2023 протокол № 11, освітньо-професійної програми «Облік, податковий аудит та бізнес аналітика» першого (бакалаврського) рівня освіти, спеціальності 071 «Облік і оподаткування», затвердженої Вченою радою Університету 25.05.2023 протокол № 12, освітньо-професійної програми «Податкова справа в системі державного контролю» першого (бакалаврського) рівня освіти, спеціальності 071 «Облік і оподаткування», затвердженої Вченою радою Університету 30.03.2023 протокол № 9 та освітньо-професійної програми «Фінанси, банківська справа та страхування» першого (бакалаврського) рівня освіти, спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок», затвердженої Вченою радою Університету 25.05.2023 протокол № 12

Укладач:

А.В. Лісовий, д.е.н., професор, професор кафедри економічної політики

Гаранти освітніх програм

Л.В. Слюсарєва, д.е.н., професор, завідувач кафедри економіки, підприємництва та економічної безпеки

Г.О. Скрипник, к.е.н., доцент, доцент кафедри публічних фінансів

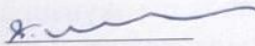

А.М. Савченко, к.е.н., доцент, заступник декана факультету податкової справи, обліку та аудиту

Т.В. Тучак, к.е.н., доцент, доцент кафедри фіскального адміністрування

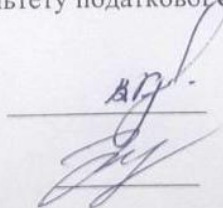
Робочу програму навчальної дисципліни розглянуто та схвалено кафедрою економічної політики від 28.08.2023 № 1.

Завідувач кафедри

І.А. Максименко, к.філос.н., доцент

Розглянуто і схвалено вченою радою факультету податкової справи, обліку та аудиту від 28.08.2023 № 1.

Голова вченої ради факультету податкової справи, обліку та аудиту

В.М. Краєвський, д.е.н., професор

Завідувач навчально-методичного відділу

І.В. Качур, к.біол.н., доцент

Ресстраційний № _____

Зміст

1. Передмова	4
2. Опис навчальної дисципліни.....	5
2.1. Компетентності і результати навчання.....	6
2.2. Пререквізити та постреквізити	8
2.3. Структура навчальної дисципліни	9
2.4. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення.....	16
3. Програма навчальної дисципліни	17
4. Критерії оцінювання рівня навчальних досягнень здобувачів вищої освіти.....	30
5. Засоби діагностики результатів навчання	32
6. Форми та питання поточного та підсумкового контролю	32
7. Рекомендована література	34

1. ПЕРЕДМОВА

Мета навчальної дисципліни: формування ринково-орієнтованого економічного світогляду фахівця з економіки і знань щодо методів прийняття оптимальних господарських рішень за наявних обмежених ресурсів та альтернативних можливостей їх використання, в залежності від конкретних умов та поведінки контрагентів, що діють під впливом власних інтересів.

Завдання навчальної дисципліни:

- вивчення основних понять, категорій та засобів мікроекономічного аналізу;
- набуття практичних навичок застосування базових принципів та інструментів мікроекономічного аналізу до моделювання поведінки основних мікроекономічних суб'єктів, виконання економічних розрахунків, пов'язаних з обґрунтуванням оптимізації рішень мікроекономічних систем;
- підготовка до вивчення прикладних дисциплін, що базуються на мікроекономічній теорії.

Методи та форми навчання: робоча програма навчальної дисципліни «Мікроекономіка» передбачає викладання матеріалу у вигляді бесіди, диспутів, дискусій, пояснювально-ілюстративного методу.

Форма навчання: денна та заочна.

Для досягнення навчальних завдань, загального розвитку особистості, професійної підготовки доцільно використовувати різні методи навчання, а саме: словесний, наочний методи; методи організації пізнавальної діяльності (частково-пошуковий, дослідницький); методи стимулювання та мотивації навчання (пізнавальні та навчальні-дискусії, імітаційні); методи контролю і самоконтролю (усний, письмовий, тестування тощо).

Форми організації занять: лекції, семінарські заняття, індивідуальна робота, самостійна робота.

Організація поточного та підсумкового контролю знань: засобами діагностики успішності навчання під час викладання дисципліни є розгляд теоретичних питань (усне опитування), питань понятійного апарату (у вигляді тестів), розв'язання практичних задач, виконання індивідуально-консультаційної роботи та самостійної роботи, написання контрольної роботи, екзамен.

2. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «МІКРОЕКОНОМІКА»

Спеціальності: 051 «Економіка», 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок»

Найменування показників	Рівень вищої освіти, галузь знань, спеціальність, освітня програма	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3/4	Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)	Обов'язкова	
Модулів – 2	Галузь знань: 05 «Соціальні та поведінкові науки» 07 «Управління та адміністрування»	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 6		1-й	1-й
Загальна кількість годин – 90/120		Семестр	
		1-й	1-й
		Лекції	
	Спеціальність: 051 «Економіка» 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок» Освітньо-професійні програми: «Економіка підприємства», «Фінанси, банківська справа та страхування»	24 год.	4 год.
		Семінарські	
		20 год.	4 год.
		Самостійна робота	
		44 год.	110 год.
		Індивід.-консультац. робота:	
		2 год.	2 год.
Форма семестрового контролю: Екзамен (диф. залік)			

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «МІКРОЕКОНОМІКА»

Спеціальність 071 «Облік і оподаткування»

Найменування показників	Рівень вищої освіти Галузь знань Спеціальність	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 5/6	Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)	обов'язкова	
Модулів – 2	Галузь знань: 07 «Управління та адміністрування»	Рік підготовки:	
Змістових модулів - 6		1-й	1-й
Загальна кількість годин – 150/180		Семестр	
		2-й	2-й
	Спеціальність: 071 «Облік і оподаткування»	Лекції	
		38 год.	6
		Семінарські	
		36 год.	6
		Лабораторні	
		Не передбачені	
		Самостійна робота	
		73 год.	164
Індивід.-консультац. робота: 3 год.			
Форма семестрового контролю: екзамен			

2.1. КОМПЕТЕНТНОСТІ І РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Програма передбачає формування у здобувачів вищої освіти програмних і фахових компетентностей:

ОПП «Економіка підприємства»

ІК 1. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в економічній сфері, які характеризуються комплексністю та невизначеністю умов, що передбачає застосування теорій та методів економічної науки.

СК 1. Здатність виявляти знання та розуміння проблем предметної області, основ функціонування сучасної економіки на мікро-, мезо-, макро- та міжнародному рівнях.

ОПП «Облік, податковий аудит та бізнес аналітика»

ЗК 02. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 13. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.

СК 01. Здатність досліджувати тенденції розвитку економіки за допомогою інструментарію макро та мікроекономічного аналізу, робити узагальнення стосовно оцінки прояву окремих явищ, які властиві сучасним процесам в економіці.

СК 11. Демонструвати розуміння вимог щодо професійної діяльності, зумовлених необхідністю забезпечення сталого розвитку України, її зміцнення як демократичної, соціальної, правової держави.

ФК 03. Здійснювати обробку та представлення інформації за результатами бізнес-аналізу з метою прийняття управлінських рішень в різних функціональних сферах діяльності підприємств.

ФК 04. Інтерпретувати результати економіко-математичного моделювання та аналізу з метою оптимізації діяльності підприємств та прийняття стратегічних та оперативних управлінських рішень.

ОПП «Податкова справа в системі державного контролю»

ЗК 02. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 13. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.

СК 01. Здатність досліджувати тенденції розвитку економіки за допомогою інструментарію макро та мікроекономічного аналізу, робити узагальнення стосовно оцінки прояву окремих явищ, які властиві сучасним процесам в економіці.

СК 11. Демонструвати розуміння вимог щодо професійної діяльності, зумовлених необхідністю забезпечення сталого розвитку України, її зміцнення як демократичної, соціальної, правової держави.

ФК 04. Орієнтуватись в усіх напрямках роботи ДПС України, ДАС України та інших органах діяльності, яких координує МФУ.

ОПП «Фінанси, банківська справа та страхування»

ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми в ході професійної діяльності у галузі фінансів, банківської справи та страхування або у процесі навчання, що передбачає застосування окремих методів і положень фінансової науки та характеризується невизначеністю умов і необхідністю врахування комплексу вимог здійснення професійної та навчальної діяльності.

ЗК 02. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 07. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 08. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації зрізних джерел.

СК 01. Здатність досліджувати тенденції розвитку економіки за допомогою інструментарію макро- та мікроекономічного аналізу, оцінювати сучасні економічні явища.

СК 04. Здатність застосовувати економіко-математичні методи та моделі для вирішення фінансових задач.

ФК 1. Розуміння та здатність до критичного осмислення концептуальних основ економічної теорії, які стосуються фінансів, банківської справи та страхування й узагальнюють засади і закономірності функціонування та розвитку фінансових систем.

РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

ОПП «Економіка підприємства»

ПРН 3. Знати та використовувати економічну термінологію, пояснювати базові концепції мікро- та макроекономіки.

ПРН 21. Вміти абстрактно мислити, застосовувати аналіз та синтез для виявлення ключових характеристик економічних систем різного рівня, а також особливостей поведінки їх суб'єктів.

ОПП «Облік, податковий аудит та бізнес аналітика»

ПР 01. Знати та розуміти економічні категорії, закони, причинно-наслідкові та функціональні зв'язки, які існують між процесами та явищами на різних рівнях економічних систем.

ПР 09. Ідентифікувати та оцінювати ризики господарської діяльності підприємств.

ПР 13. Усвідомлювати особливості функціонування підприємств у сучасних умовах господарювання та демонструвати розуміння їх ринкового позиціонування.

ПР 15. Володіти загальнонауковими та спеціальними методами дослідження соціально-економічних явищ і господарських процесів на підприємстві.

ПР 23. Зберігати та примножувати досягнення і цінності суспільства на основі розуміння місця предметної області у загальній системі знань, в використовувати різні види та форми рухової активності для ведення здорового способу життя.

ПР 24. Визначати інформаційні потреби користувачів облікової інформації в управлінні підприємством, надавати консультації управлінському персоналу

ПР 28. Обґрунтовувати вибір і порядок застосування управлінських інформаційних технологій для обліку, аналізу, аудиту та оподаткування в системі прийняття управлінських рішень з метою їх оптимізації.

ОПП «Податкова справа в системі державного контролю»

ПР 01. Знати та розуміти економічні категорії, закони, причинно-наслідкові та функціональні зв'язки, які існують між процесами та явищами на різних рівнях економічних систем.

ПР 09. Ідентифікувати та оцінювати ризики господарської діяльності підприємств.

ПР 13. Усвідомлювати особливості функціонування підприємств у сучасних умовах господарювання та демонструвати розуміння їх ринкового позиціонування.

ПР 15. Володіти загальнонауковими та спеціальними методами дослідження соціально-економічних явищ і господарських процесів на підприємстві.

ПР 23. Зберігати та примножувати досягнення і цінності суспільства на основі розуміння місця предметної області у загальній системі знань, в використовувати різні види та форми рухової активності для ведення здорового способу життя.

ПР 24. Володіти методикою розрахунку податкових зобов'язань та знати особливості складання податкової звітності з використанням цифрових технологій.

ОПП «Фінанси, банківська справа та страхування»

ПРН 01. Знати та розуміти економічні категорії, закони, причинно-наслідкові та функціональні зв'язки, які існують між процесами та явищами на різних рівнях економічних систем.

ПРН 06. Застосовувати відповідні економіко-математичні методи та моделі для вирішення фінансових задач.

ПРН 07. Розуміти принципи, методи та інструменти державного та ринкового регулювання діяльності в сфері фінансів, банківської справи та страхування.

ПРН 10. Ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання економічних даних, збирати та аналізувати необхідну фінансову інформацію, розраховувати показники, що характеризують стан фінансових систем.

ПРН 16. Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати.

ПРН 24. Вміти критично осмислювати концептуальні основи економічної теорії, які стосуються фінансів, банківської справи та страхування й узагальнюють засади й закономірності функціонування та розвитку фінансових систем.

2.2. ПРЕРЕКВІЗИТИ ТА ПОСТРЕКВІЗИТИ

Передумовами вивчення дисципліни є: «Економічна теорія (політекономія, історія економіки, економічна думка)».

Будуть базуватися на даній дисципліні вивчення наступних курсів: «Макроекономіка», «Економіка підприємства», «Фінанси», «Економічна безпека національного господарства».

2.3. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «МІКРОЕКОНОМІКА»

(для денної форми навчання: ЕПБ-23-1, ФБ-23-1, ФБД-23-1с)

№ тем	Назви тем	Кількість годин				
		Всього	Лекції	Семінарські заняття	Індивідуальні заняття	Самостійна робота
Модуль 1 = 1,5 залікових кредитів (45 год.)						
ЗМ 1. Теорія граничної корисності						
T.1	Предмет і метод мікроекономіки	8	2	2		4
T.2	Теорія граничної корисності і поведінка споживача	9	2	2		5
ЗМ 2. Аналіз поведінки споживача						
T.3	Ординалістська теорія поведінки споживача	9	2	2		5
T.4	Аналіз поведінки споживача	8	2	2		4
ЗМ 3. Попит, пропозиція, їх взаємодія						
T.5	Попит, пропозиція, їх взаємодія	10	2	1	1	6
Контрольна робота по 1 модулю		1	-	1	-	-
Всього по 1 модулю		45	10	10	1	24
Модуль 2 = 1,5 залікових кредитів (45 год.)						
ЗМ 4. Теорія підприємства: виробництво і витрати						
T.6	Мікроекономічна модель підприємства	7	2	2		3
T.7	Витрати і результати виробництва	8	2	2	1	3
ЗМ 5. Теорія ринкових структур: ринок продукту						
T.8	Ринок досконалої конкуренції	6	2	1		3
T.9	Монопольний ринок	5	2	1		2
T.10	Олігополія та монополістична конкуренція	6	2	1		3
ЗМ 6. Ринки факторів виробництва						
T.11	Загальна характеристика ринків факторів виробництва. Ринок праці.	6	2	1		3
T.12	Ринок капіталу і землі	6	2	1		3
Контрольна робота по 2 модулю		1	-	1	-	-
Всього по 2 модулю		45	14	10	1	20
Разом годин з курсу		90	24	20	2	44

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «МІКРОЕКОНОМІКА»

(для заочної форми навчання: ФБЗ-23-1)

№ тем	Назви тем	Кількість годин				
		Всього	Лекції	Семінарські заняття	Індивідуальні заняття	Самостійна робота
Модуль 1 = 2 залікових кредитів (60 год.)						
ЗМ 1. Теорія граничної корисності						
T.1	Предмет і метод мікроекономіки	12	-			12
T.2	Теорія граничної корисності і поведінка споживача	12	1			11
ЗМ 2. Аналіз поведінки споживача						
T.3	Ординалістська теорія поведінки споживача	12	-			12
T.4	Аналіз поведінки споживача	11	-			11
ЗМ 3. Попит, пропозиція, їх взаємодія						
T.5	Попит, пропозиція, їх взаємодія	12	1	1	1	9
Контрольна робота по 1 модулю		1	-	1	-	-
Всього по 1 модулю		60	2	2	1	55
Модуль 2 = 2 залікових кредитів (60 год.)						
ЗМ 4. Теорія підприємства: виробництво і витрати						
T.6	Мікроекономічна модель підприємства	8	-			8
T.7	Витрати і результати виробництва	9	1	1	1	6
ЗМ 5. Теорія ринкових структур: ринок продукту						
T.8	Ринок досконалої конкуренції	8	-			8
T.9	Монопольний ринок	8	-			8
T.10	Олігополія та монополістична конкуренція	8	-			8
ЗМ 6. Ринки факторів виробництва						
T.11	Загальна характеристика ринків факторів виробництва. Ринок праці.	9	-			9
T.12	Ринок капіталу і землі	9	1			8
Контрольна робота по 2 модулю		1	-	1	-	-
Всього по 2 модулю		60	2	2	1	55
Разом годин з курсу		120	4	4	2	110

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «МІКРОЕКОНОМІКА»

(для денної форми навчання: ОБП-23-1, ОББ-23-2, ОПСБ-23-1)

№ тем	Назви тем	Кількість годин				
		Всього	Лекції	Семінарські заняття	Індивідуальні заняття	Самостійна робота
Модуль 1 = 2,2 залікових кредити (66 год.)						
ЗМ 1. Теорія граничної корисності						
T.1	Предмет і метод мікроекономіки	14	4	2		8
T.2	Теорія граничної корисності і поведінка споживача	12	2	2		8
ЗМ 2. Аналіз поведінки споживача						
T.3	Ординалістська теорія поведінки споживача	12	2	2		8
T.4	Аналіз поведінки споживача	10	2	2		6
ЗМ 3. Попит, пропозиція, їх взаємодія						
T.5	Попит, пропозиція, їх взаємодія	16	4	2	2	8
Контрольна робота по 1 модулю		2	-	2	-	-
Всього по 1 модулю		66	14	12	2	38
Модуль 2 = 2,8 залікових кредити (84 год.)						
ЗМ 4. Теорія підприємства: виробництво і витрати						
T.6	Мікроекономічна модель підприємства	12	4	4		4
T.7	Витрати і результати виробництва	14	4	4	1	5
ЗМ 5. Теорія ринкових структур: ринок продукту						
T.8	Ринок досконалої конкуренції	11	3	2		6
T.9	Монопольний ринок	9	3	2		4
T.10	Олігополія та монополістична конкуренція	10	2	2		6
ЗМ 6. Ринки факторів виробництва						
T.11	Загальна характеристика ринків факторів виробництва. Ринок праці.	13	4	4		5
T.12	Ринок капіталу і землі	13	4	4		5
Контрольна робота по 2 модулю		2	-	2	-	-
Всього по 2 модулю		84	24	24	1	35
Разом годин з курсу		150	38	36	3	73

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «МІКРОЕКОНОМІКА»

(для заочної форми навчання: ОБЗ-23-1)

№ тем	Назви тем	Кількість годин				
		Всього	Лекції	Семінарські заняття	Індивідуальні заняття	Самостійна робота
Модуль 1 = 2 залікових кредитів (60 год.)						
ЗМ 1. Теорія граничної корисності						
Т.1	Предмет і метод мікроекономіки	18	-			18
Т.2	Теорія граничної корисності і поведінка споживача	18	1			17
ЗМ 2. Аналіз поведінки споживача						
Т.3	Ординалістська теорія поведінки споживача	18	1			17
Т.4	Аналіз поведінки споживача	17	-			17
ЗМ 3. Попит, пропозиція, їх взаємодія						
Т.5	Попит, пропозиція, їх взаємодія	18	1	1	2	14
Контрольна робота по 1 модулю		1	-	1	-	-
Всього по 1 модулю		90	3	2	2	83
Модуль 2 = 2 залікових кредитів (60 год.)						
ЗМ 4. Теорія підприємства: виробництво і витрати						
Т.6	Мікроекономічна модель підприємства	12	-			12
Т.7	Витрати і результати виробництва	14	1	1	2	10
ЗМ 5. Теорія ринкових структур: ринок продукту						
Т.8	Ринок досконалої конкуренції	13	-	1		12
Т.9	Монопольний ринок	12	-			12
Т.10	Олігополія та монополістична конкуренція	12	-			12
ЗМ 6. Ринки факторів виробництва						
Т.11	Загальна характеристика ринків факторів виробництва. Ринок праці.	13	1	1		11
Т.12	Ринок капіталу і землі	13	1			12
Контрольна робота по 2 модулю		1	-	1	-	-
Всього по 2 модулю		90	3	4	2	81
Разом годин з курсу		180	6	6	4	164

РЕЙТИНГ-ПЛАН

Денна форма навчання

ОПІ «Фінанси, банківська справа та страхування», «Економіка підприємства»

Години	Тема	Форма заняття та діяльності	Результати навчання	Кількість балів
Модуль 1. Аналіз поведінки споживача				
2	Т. 1	лекція	ПРН 01 (ПРН 03)	0
2	Т. 1	семінар	ПРН 01 (ПРН 03)	3
2	Т. 2	лекція	ПРН 01 (ПРН 03)	0
2	Т. 2	семінар	ПРН 01 (ПРН 03)	3
2	Т. 3	лекція	ПРН 01 (ПРН 03)	0
2	Т. 3	семінар	ПРН 01 (ПРН 03)	3
2	Т. 4	лекція	ПРН 01 (ПРН 03)	0
2	Т. 4	семінар	ПРН 01 (ПРН 03)	3
2	Т. 5	лекція	ПРН 06, ПРН 07 (ПРН 03, ПРН 21)	0
1	Т. 5	семінар	ПРН 06, ПРН 07 (ПРН 03, ПРН 21)	3
1	Т. 1-5	модульна контрольна робота	ПРН 01, ПРН 06, ПРН 07 (ПРН 03, ПРН 21)	6
20	Усього за модулем 1			21
Модуль 2. Теорія підприємства. Ринки факторів виробництва				
2	Т. 6	лекція	ПРН 10 (ПРН 03)	0
2	Т. 6	семінар	ПРН 10 (ПРН 03)	3
2	Т. 7	лекція	ПРН 16 (ПРН 03)	0
2	Т. 7	семінар	ПРН 16 (ПРН 03)	3
2	Т. 8	лекція	ПРН 24 (ПРН 03)	0
2	Т. 9	лекція	ПРН 24 (ПРН 03)	0
2	Т. 8-9	семінар	ПРН 24 (ПРН 03)	3
2	Т. 10	лекція	ПРН 24 (ПРН 03)	0
2	Т. 11	лекція	ПРН 24 (ПРН 03)	0
2	Т. 10-11	семінар	ПРН 24 (ПРН 03)	3
2	Т. 12	лекція	ПРН 24 (ПРН 03)	0
1	Т. 12	семінар	ПРН 24 (ПРН 03)	3
1	Т. 6-12	модульна контрольна робота	ПРН 10, ПРН 16, ПРН 24 (ПРН 03)	6
24	Усього за модулем 2			21
Підсумковий модульний контроль – екзамен (диференційований залік)				50
Індивідуальна робота				3
Комп'ютерне тестування на платформі дистанційного навчання ДПУ Moodle				5
Усього за курсом				100

РЕЙТИНГ-ПЛАН

Заочна форма навчання

ОПІ «Фінанси, банківська справа та страхування», «Економіка підприємства»

Години	Тема	Форма заняття та діяльності	Результати навчання	Кількість балів
Модуль 1. Аналіз поведінки споживача				
2	Т. 1-5	лекція	ПРН 01, ПРН 06, ПРН 07 (ПРН 03, ПРН 21)	0
2	Т. 1-5	модульна контрольна робота	ПРН 01, ПРН 06, ПРН 07 (ПРН 03, ПРН 21)	20
20	Усього за модулем 1			20
Модуль 2. Теорія підприємства. Ринки факторів виробництва				
2	Т. 6-12	лекція	ПРН 10, ПРН 16, ПРН 24 (ПРН 03)	0
2	Т. 6-12	модульна контрольна робота	ПРН 10, ПРН 16, ПРН 24 (ПРН 03)	20
24	Усього за модулем 2			20
Підсумковий модульний контроль – екзамен				50
Індивідуальна робота				5
Комп'ютерне тестування на платформі дистанційного навчання ДПУ Moodle				5
Усього за курсом				100

РЕЙТИНГ-ПЛАН

Денна форма навчання ОПП «Облік, податковий аудит та бізнес аналітика»

Години	Тема	Форма заняття та діяльності	Результати навчання	Кількість балів
Модуль 1. Аналіз поведінки споживача				
4	Т. 1	лекція	ПР 01, 15, 23, 24, 28	0
2	Т. 1	семінар	ПР 01, 15	2
2	Т. 2	лекція	ПР 01, 15, 23	0
2	Т. 2	семінар	ПР 01, 15	2
2	Т. 3	лекція	ПР 01, 15, 23	0
2	Т. 3	семінар	ПР 01, 15, 23	2
2	Т. 4	лекція	ПР 01, 15, 23	0
2	Т. 4	семінар	ПР 01, 15, 23	2
4	Т. 5	лекція	ПР 01, 15, 23	0
2	Т. 5	семінар	ПР 01, 15, 23	2
2	Т. 1-5	Форма контролю: модульна контрольна робота		4
26	Усього за модулем 1			14
Модуль 2. Теорія підприємства. Ринки факторів виробництва				
4	Т. 6	лекція	ПР 09, 13, 24, 28	0
4	Т. 6	семінар	ПР 09, 13, 24, 28	4
4	Т. 7	лекція	ПР 09, 13, 24, 28	0
4	Т. 7	семінар	ПР 09, 13, 24, 28	4
3	Т. 8	лекція	ПР 01, 13, 15, 23	0
2	Т.8	семінар	ПР 01, 13, 15, 23	2
3	Т. 9	лекція	ПР 01, 13, 15, 23	0
2	Т. 9	семінар	ПР 01, 13, 15	2
2	Т. 10	лекція	ПР 01, 13, 15, 23	0
2	Т.10	семінар	ПР 01, 13, 23	2
4	Т.11	лекція	ПР 01, 15, 23	0
4	Т.11	семінар	ПР 01, 15, 23	4
4	Т. 12	лекція	ПР 01, 15, 23, 24, 28	0
4	Т. 12	семінар	ПР 01, 15, 23, 24, 28	4
2	Т. 8-12	Форма контролю: модульна контрольна робота		4
48	Усього за модулем 2			26
Підсумковий модульний контроль – іспит				50
Індивідуальна робота				5
Комп'ютерне тестування на платформі дистанційного навчання ДПУ Moodle				5
Усього за курсом				100

РЕЙТИНГ-ПЛАН

Денна форма навчання ОПП «Податкова справа в системі державного контролю»

Години	Тема	Форма заняття та діяльності	Результати навчання	Кількість балів
Модуль 1. Аналіз поведінки споживача				
4	Т. 1	лекція	ПР 01, 15, 23, 24, 28	0
2	Т. 1	семінар	ПР 01, 15	2
2	Т. 2	лекція	ПР 01, 15, 23	0
2	Т. 2	семінар	ПР 01, 15	2
2	Т. 3	лекція	ПР 01, 15, 23	0
2	Т. 3	семінар	ПР 01, 15, 23	2
2	Т. 4	лекція	ПР 01, 15, 23	0
2	Т. 4	семінар	ПР 01, 15, 23	2
4	Т. 5	лекція	ПР 01, 15, 23	0
2	Т. 5	семінар	ПР 01, 15, 23	2
2	Т. 1-5	Форма контролю: модульна контрольна робота		4
26	Усього за модулем 1			14
Модуль 2. Теорія підприємства. Ринки факторів виробництва				
4	Т. 6	лекція	ПР 09, 13, 24, 28	0
4	Т. 6	семінар	ПР 09, 13, 24, 28	4
4	Т. 7	лекція	ПР 09, 13, 24, 28	0
4	Т. 7	семінар	ПР 09, 13, 24, 28	4
3	Т. 8	лекція	ПР 01, 13, 15, 23	0
2	Т.8	семінар	ПР 01, 13, 15, 23	2
3	Т. 9	лекція	ПР 01, 13, 15, 23	0
2	Т. 9	семінар	ПР 01, 13, 15	2
2	Т. 10	лекція	ПР 01, 13, 15, 23	0
2	Т.10	семінар	ПР 01, 13, 23	2
4	Т.11	лекція	ПР 01, 15, 23	0
4	Т.11	семінар	ПР 01, 15, 23	4
4	Т. 12	лекція	ПР 01, 15, 23, 24, 28	0
4	Т. 12	семінар	ПР 01, 15, 23, 24, 28	4
2	Т. 8-12	Форма контролю: модульна контрольна робота		4
48	Усього за модулем 2			26
Підсумковий модульний контроль – іспит				50
Індивідуальна робота				5
Комп'ютерне тестування на платформі дистанційного навчання ДПУ Moodle				5
Усього за курсом				100

2.4. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Персональні комп'ютери під час онлайн навчання. Проектор та ноутбук під час очного навчання.

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ МОДУЛЬ 1

Змістовий модуль № 1

Тема 1. Предмет і метод мікроекономіки

План лекційного заняття

1. Мікроекономіка як складова частина теоретичної економіки
2. Суб'єкти та об'єкти економічних відносин на макрорівні
3. Методологія мікроекономічного аналізу. Мікроекономічні моделі

План семінарського заняття

1. Предмет вивчення мікроекономіки
2. Сутність обмеженості ресурсів та проблема вибору
3. Мікро- та макроекономіка, спільні риси і відмінності.
4. Історія виникнення та еволюція мікроекономіки.
5. Назвіть та охарактеризуйте функції мікроекономіки.
6. Сутність позитивної та нормативної мікроекономіки.
7. Характеристика об'єктів та суб'єктів мікроекономіки.
8. Основні фактори виробництва та їх властивості
9. Характеристика методів індукції та дедукції.
10. Методи абстрагування та припущення “при інших рівних умовах”.
11. Характеристика функціонального аналізу та рівноважного підходу.
12. Методи статистики і динаміки, граничний аналіз.
13. Характеристика економічних моделей та економічних змінних.

План самостійної роботи здобувачів вищої освіти

1. Еволюція мікроекономіки як науки.
2. Предмет та методологія мікроекономіки
3. Проблеми обмеженості ресурсів та безмежності потреб у мікроекономіці, та шляхи їх подолання.
4. Фактори виробництва, види та властивості у контексті еволюції соціально-економічної системи.
5. Функції суб'єктів мікроекономіки, у сучасній економічній системі.

Питання для самоконтролю

1. Що вивчає мікроекономіка?
2. Чому обмеженість ресурсів примушує людину робити вибір?
3. Яка історія виникнення та еволюції мікроекономіки?
4. Які основні проблеми мікроекономіки?
5. Які функції мікроекономіки?
6. В чому відмінність між позитивною та нормативною мікроекономікою?
7. Які основні фактори виробництва?
8. Які Ви знаєте властивості факторів виробництва?
9. Дайте визначення позитивного та нормативного аналізу.
10. Які основні проблеми економічної організації суспільства?
11. Чи можливе виробництво безплатних благ для суспільства?
12. У чому суть концепції граничного аналізу?

Рекомендована література

Основна: [1, 2, 3, 4, 5]. Допоміжна: [1, 2, 3, 5, 6]. Інформаційні ресурси Інтернет: [1, 2, 5, 7, 9].

Тема 2. Теорія граничної корисності і поведінка споживача

План лекційного заняття

1. Поняття потреби, види потреб.
2. Економічні блага та їх класифікація.
3. Поняття корисності, сукупна та гранична корисність.
4. Рівновага споживача з кардиналістських позицій.

План семінарського заняття

1. Сутність потреб та їх класифікація за різними ознаками.
2. Особливості «економічного» блага. Класифікація благ.
3. Поняття корисності та її види. Вплив корисності на споживацький вибір.
4. Закон спадної граничної корисності (перший закон Госсена).
5. Кардиналістська концепція корисності.
6. Загальна умова рівноваги споживача. Другий закон Госсена.
7. Розв'язок задач на визначення граничної корисності певного блага та встановлення рівноваги споживача з кардиналістських позицій.

План самостійної роботи здобувачів вищої освіти

1. Різні підходи до класифікації потреб.
2. Корисність як мотив споживацького вибору
3. Кардиналістська концепція корисності
4. Альтернативні погляди на визначення поняття «корисність».
5. Вплив корисності на раціональний вибір споживача.

Питання для самоконтролю

1. В чому полягає раціональна поведінка покупця та чим він керується при прийнятті споживчого рішення?
2. Які Ви знаєте види економічних благ?
3. Який принцип дії закону спадної граничної корисності?
4. Які Ви знаєте винятки із першого закону Госсена?
5. Який зв'язок зміни ціни одного з благ зі зміною обсягу попиту на нього?

Рекомендована література

Основна: [1, 2, 4, 5]. Допоміжна: [1, 2, 3, 5, 6]. Інформаційні ресурси Інтернет: [1, 2, 7, 11].

Змістовий модуль № 2

Тема 3. Ординалістська теорія поведінки споживача

План лекційного заняття

1. Вибір споживача з ординалістських позицій.
2. Криві байдужості, їх властивості.
3. Гранична норма заміщення благ
4. Бюджетна лінія.
5. Оптимум споживача як модель раціонального споживчого вибору.
6. Кутова і внутрішня рівновага.

План семінарського заняття

1. Умови здійснення споживчого вибору
2. Загальні властивості кривих байдужості
3. Гранична норма заміщення благ
4. Криві байдужості особливого типу

5. Бюджет та бюджетне обмеження
7. Рівняння лінії бюджетного обмеження та її графічне відображення
8. Оптимум споживача з ординалістських позицій
9. Розв'язок задач на визначення оптимального набору споживача та побудову кривих байдужості та лінії бюджетного обмеження

План самостійної роботи здобувачів вищої освіти

1. Джерела доходів споживача.
2. Загальні властивості та види кривих байдужості.
3. Бюджетні обмеження та бюджетна лінія.
4. Графічний вираз споживчої рівноваги.
5. Чинники, які обмежують попит споживача.
6. Державний вплив на поведінку споживача.

Питання для самоконтролю

1. Які припущення лежать в основі теорії поведінки споживача?
2. Які чинники визначають вибір споживача в умовах ринку?
3. У чому відмінність ординалістського та кардинального підходів до аналізу поведінки споживача?
4. Яку інформацію несе крива байдужості?
5. Чому криві байдужості не перетинаються?
6. Чим пояснюється спадна траєкторія кривої байдужості та її випуклість по відношенню до початку координат?
7. Який вигляд мають криві байдужості для нейтральних благ?
8. Чи завжди при купівлі благ поведінка споживача є раціональною?
9. Чим розширене бюджетне обмеження відрізняється від простого?
10. Яку інформацію несе бюджетна лінія?
11. Які фактори визначають кут нахилу бюджетної лінії та її переміщення вправо (вліво)?
12. Поясніть чому точка дотику бюджетної лінії до кривої байдужості відповідає правилу споживчої рівноваги?
13. Чому точки, в яких бюджетна лінія перетинає криву байдужості, не визначають раціональний вибір покупця?
14. Доведіть, що математичні вирази споживчої рівноваги згідно концепції граничної корисності й теорії кривих байдужості, є тотожними і не суперечать один одному.

Рекомендована література

Основна: [1, 2, 3, 5]. Допоміжна: [2, 3, 5, 6]. Інформаційні ресурси Інтернет: [1, 2, 5, 7, 10].

Тема 4. Аналіз поведінки споживача

План лекційного заняття

1. Реакція споживача на зміну його доходу
2. Реакція споживача на зміну цін товарів
3. Ефект заміщення та ефект доходу

План семінарського заняття

1. Розширене бюджетне обмеження
2. Вплив зміни доходу на поведінку споживача та його графічне вираження
3. Крива дохід-споживання
4. Крива Енгеля. Закон Енгеля
5. Графічний аналіз зміни вибору споживання під впливом коливань ціни
6. Крива ціна-споживання
7. Загальні положення ефекту заміщення та ефекту доходу

8. Парадокс Гіффена
9. Розв'язок задач на визначення величини ефекту доходу та ефекту заміщення

План самостійної роботи здобувачів вищої освіти

1. Основні умови раціональної поведінки споживача на ринку товарів.
2. Оптимальний вибір і зміна доходу споживача
3. Зміна вибору споживача внаслідок зміни цін товарів
4. Основні підходи до визначення ефекту доходу та ефекту заміщення.

Питання для самоконтролю

1. Якою буде реакція споживача на зміну його доходу?
2. Якою буде реакція споживача на зміну цін товарів
3. Поясніть порядок побудови та аналіз кривої «ціна-споживання».
4. Як зміниться корисність наборів товарів, що знаходяться на кривій «ціна-споживання» зі зниженням ціни на один із них?
5. Що лежить в основі побудови кривих «дохід-поживання»?
6. Яку форму має крива «дохід-споживання» для нормальних товарів та товарів низької споживчої цінності?
7. У чому відмінність кривої індивідуального попиту від кривої ринкового попиту?
8. Як розкривається економічний зміст ефекту заміщення?
9. Проаналізуйте ефекти доходу і заміщення для нормальних товарів, товарів низької споживчої цінності?
10. Поясніть, у чому полягає сутність парадоксу Гіффена. Наведіть приклади.
11. Проаналізуйте ефекти доходу і заміщення для товарів Гіффена?
13. Що відображає крива Енгеля?
14. Яка траєкторія кривої Енгеля для нормальних товарів та товарів низької споживчої цінності?

Рекомендована література

Основна: [1, 2, 3, 5]. Допоміжна: [1, 3, 5, 6]. Інформаційні ресурси Інтернет: [1, 2, 5, 6, 9].

Змістовий модуль № 3

Тема 5. Попит, пропозиція, їх взаємодія

План лекційного заняття

1. Попит і закон попиту.
2. Пропозиція і закон пропозиції.
3. Взаємодія попиту і пропозиції. Ринкова рівновага.
4. Еластичність попиту і пропозиції.

План семінарського заняття

1. Сутність індивідуального та ринкового попиту.
2. Охарактеризуйте криві індивідуального та ринкового попиту.
3. Дайте визначення функції попиту.
4. Фактори, що впливають на попит?
5. Пояснити різницю між зміною попиту та зміною обсягу попиту
6. Дайте визначення індивідуальної та ринкової пропозиції.
7. Графічне зображення функції пропозиції.
8. Охарактеризуйте фактори впливу на пропозицію.
9. Поясніть різницю між зміною пропозиції та зміною обсягу пропозиції.
10. Поясніть ефект взаємодії попиту та пропозиції.
11. Сутність та види еластичності
12. Зміна еластичності попиту в залежності від зростання обсягів споживання

13. Вплив зміни доходів споживачів на різні категорії благ на еластичність попиту за доходом
14. Сутність абсолютно еластичних та нееластичних благ.
15. Методи підвищення та зниження цінової еластичності попиту на товар

План самостійної роботи здобувачів вищої освіти

1. Стійка та нестійка рівновага попиту і пропозиції.
2. Державний вплив на ринкову рівновагу.
3. Поняття еластичності, її види та показники.
4. Еластичність попиту і пропозиції.
5. Фактори впливу на еластичність.
6. Застосування коефіцієнтів еластичності на практиці.

Питання для самоконтролю

1. У чому різниця між попитом та обсягом попиту?
2. Для яких благ не діє закон попиту?
3. Які фактори впливають на зміну попиту?
4. Як впливає зміна доходів споживачів на різні категорії благ?
5. Чим пропозиція відрізняється від обсягу пропозиції?
6. Назвіть фактори, що змінюють пропозицію.
7. Що таке ціна рівноваги?

Рекомендована література

Основна: [1, 2, 3, 4]. Допоміжна: [1, 2, 3, 6]. Інформаційні ресурси Інтернет: [1, 5, 7, 9].

Індивідуально-консультаційна робота

Написання реферату (здобувач вищої освіти обирає 1 тему з переліку)

Тематика рефератів

1. Предмет та методологія мікроекономіки.
2. Економічний вибір в умовах обмеженості ресурсів.
3. Раціональний вибір споживача.
4. Моделі трудової активності індивіда.
5. Порівняльний аналіз колективної та індивідуальної праці.
6. Вибір в умовах невизначеності.
7. Ринки з асиметричною інформацією.
8. Особливості споживчого попиту.
9. Наслідки зміни факторів, що впливають на ринкову пропозицію.
10. Вплив зміни попиту та пропозиції на стан ринкової рівноваги.
11. Еластичність попиту та пропозиції.
12. Виробничі витрати: види та структура.
13. Виробнича функція: види та порівняльний аналіз.
14. Форми організації та напрямки діяльності українських підприємств.
15. Умови функціонування та припинення діяльності підприємства.
16. Підходи до класифікації ринкових структур.
17. Функціонування фірми на ринку досконалої конкуренції.
18. Функціонування фірми-монополіста.
19. Цінова дискримінація.
20. Ціноутворення на олігопольному ринку.
21. Ринок монополістичної конкуренції.
22. Порівняльний аналіз антимонопольного законодавства зарубіжних країн.
23. Особливості антимонопольного законодавства України.
24. Стан ринку праці в Україні.

25. Проблеми визначення рівня заробітної плати.
26. Міжнародна міграція робочої сили.
27. Ринок позичкового капіталу.
28. Особливості функціонування ринку землі в Україні.
29. Ефективність конкурентних ринків.
30. Інституціональні аспекти ринкового господарства.
31. Роль держави в ринковій економіці.
32. Сучасні економічні системи.

Модуль 2.

Змістовий модуль № 4

Тема 6. Мікроекономічна модель підприємства

План лекційного заняття

1. Виробництво, фактори виробництва.
2. Підприємство як суб'єкт ринку та виробничо-ринкова система.
3. Параметри підприємства як мікроекономічної моделі.

План семінарського заняття

1. Охарактеризуйте виробництво як систему.
2. Фактори виробництва (ресурси), що споживаються в процесі виробництва.
3. Аспекти раціоналізації факторів виробництва
4. Поясніть суть та завдання підприємства.
5. Охарактеризуйте умови, в яких функціонують підприємства.
6. Дайте визначення виробничої функції.
7. Охарактеризуйте властивості виробничої функції.
8. Поясніть різницю між довгостроковим та короткостроковим періодами
9. Показники, що показують вплив зміни обсягів використання одного з факторів виробництва на результат виробництва.

План самостійної роботи здобувачів вищої освіти

1. Підприємство як економічний суб'єкт
2. Структура підприємницького сектора економіки.
3. Альтернативні, явні та неявні витрати виробництва.
4. Витрати та прибуток фірми

Питання для самоконтролю

1. Охарактеризуйте виробництво як систему.
2. Які фактори виробництва (ресурси) споживаються в процесі виробництва.
3. Яким чином можна вирішити конфлікт між обмеженими ресурсами і безмежними потребами?
4. Аспекти раціоналізації факторів виробництва
5. Поясніть суть та завдання підприємства.
6. Охарактеризуйте умови, в яких функціонують підприємства.
7. Дайте визначення виробничої функції.
8. Охарактеризуйте властивості виробничої функції.
9. Поясніть різницю між довгостроковим та короткостроковим періодами.
10. Які показники показують вплив зміни обсягів використання одного з факторів виробництва на результат виробництва.
11. Різниця між бухгалтерськими та економічними витратами

12. Дайте визначення явних і неявних витрат.

Рекомендована література

Основна: [1, 3, 4, 5]. Допоміжна: [1, 2, 3, 6]. Інформаційні ресурси Інтернет: [1, 2, 7, 9].

Тема 7. Витрати і результати виробництва

План лекційного заняття

1. Частинна варіація факторів виробництва
2. Ізоквантна варіація факторів виробництва
3. Пропорційна варіація факторів виробництва
4. Витрати виробництва
5. Оптимум виробника

План семінарського заняття

1. Виробництво, як джерело доходу
2. Загальне поняття витрат виробництва
3. Структура витрат виробництва. Постійні та змінні витрати
4. Правило найменших витрат
5. Аналіз витрат виробництва у короткостроковому періоді
6. Особливості витрат у довгостроковому періоді
7. Виробнича функція та її властивості
8. Основні показники результатів виробництва
9. Частина варіації факторів виробництва
10. Ізоквантна варіація факторів виробництва
11. Карта ізоквант
12. Гранична норма технологічного заміщення
13. Ізокоста та її властивості
14. Рівновага виробника

План самостійної роботи здобувачів вищої освіти

1. Сутність витрат виробництва та їх види
2. Застосування правила найменших витрат.
3. Теорія виробництва. Поняття виробничої функції
4. Ізоквантна варіація факторів виробництва
5. Оптимум виробника
6. Оптимальна комбінація ресурсів у довгостроковому періоді.
7. Поведінка виробника в умовах зміни цін на ресурси.

Питання для самоконтролю

1. Сутність сукупних, середніх і граничних витрат та аналогічних показників виручки.
2. Назвіть фактори, які можуть збільшити обсяг постійних витрат фірми.
3. Назвіть властивості сукупних короткострокових витрат.
4. Форма кривих довгострокових середніх сукупних витрат
5. Охарактеризуйте взаємозв'язок між граничними і середніми сукупними витратами.
6. Назвіть умови, за яких середні змінні витрати набувають мінімального значення.
7. Поясніть, чому в короткостроковому періоді витрати можна поділити на постійні та змінні, а в довгостроковому всі витрати змінні?
8. Охарактеризуйте зв'язок між поведінкою граничних та середніх витрат і граничною та середньою продуктивністю праці?
9. Дайте визначення частинної варіації факторів виробництва. Наведіть приклади.
10. Охарактеризуйте залежність показників сукупного, середнього та граничного продуктів

- від змінного фактору на прикладі їх графіків.
11. Поясніть суть виробничої сітки.
 12. Охарактеризуйте ізокванту та карту ізоквант.
 13. Розкрийте економічний зміст граничної норми технологічного заміщення факторів виробництва.
 14. Поясніть чому гранична норма технологічного заміщення капіталу працею зростає при просуванні вниз уздовж ізокванти. Наведіть приклади винятків.
 15. Сутність ефекту масштабу виробництва
 16. Впливу факторів, на основі яких досягається зростаюча чи спадна віддача від масштабу виробництва
 17. Дайте визначення ізокошти.
 18. Охарактеризуйте властивості ізокошти.

Рекомендована література

Основна: [2, 3, 4, 5]. Допоміжна: [1, 3, 5, 6]. Інформаційні ресурси Інтернет: [1, 2, 4, 5, 7, 9].

Змістовий модуль 5

Тема 8. Ринок досконалої конкуренції

План лекційного заняття

1. Модель ринку досконалої конкуренції та її характеристики
2. Ринкова поведінка фірми в короткостроковому періоді
3. Ринок досконалої конкуренції в довгостроковому періоді
4. Ефективність ринку досконалої конкуренції

План семінарського заняття

1. Характерні ознаки та умови існування досконало конкурентного ринку.
2. Поведінка фірми у короткостроковому періоді.
3. Сукупний та граничний аналіз.
4. Позитивний вплив ринку досконалої конкуренції.
5. Недоліки ринку досконалої конкуренції.
6. Вибір обсягу виробництва у довгостроковому періоді.
7. Розв'язок задач на визначення оптимального випуску в коротко- та довгостроковому періоді.

План самостійної роботи здобувачів вищої освіти

1. Базові моделі ринкових структур. Критерії розмежування ринкових структур.
2. Сутність та особливості ринку досконалої конкуренції.
3. Оптимальний обсяг виробництва в коротко- та довгостроковому періоді
4. Типологізація ринків.

Питання для самоконтролю

1. Які ознаки характерні для досконало конкурентного ринку?
2. Чому досконалий конкурент ніколи не продає свій товар за ціною, що нижча від ринкової?
3. Чому для конкурентної фірми максимізація прибутку зводиться лише до визначення оптимального обсягу виробництва?
4. Поясніть, використовуючи відповіді графіки, чому конкурентна фірма не отримує максимально можливого прибутку при максимально можливому рівні рентабельності виробництва?
5. Які умови виходу фірми з бізнесу в короткостроковому періоді? В довгостроковому?
6. Наведіть приклади досконало конкурентних ринків.
7. Що є кривою пропозиції конкурентної фірми?
8. Що таке виробничий надлишок і чим він відрізняється від прибутку в

- короткостроковому періоді?
9. Наведіть графічне порівняння граничного доходу, граничних та середніх витрат.
 10. Покажіть, як досягається рівновага фірми в довгостроковому періоді.
 11. Які недоліки має ринок досконалої конкуренції?
 12. Чим характеризується побудова лінії попиту в умовах ринку досконалої конкуренції?
 13. Як виробник, який діє в умовах досконалої конкуренції, здійснює вибір ціни та обсягу продажу, за яких відбувається максимізація прибутку?
 14. Що характеризує концепція виробничого надлишку фірми?
 15. Наведіть умови прибутковості та збитковості конкурентної фірми.

Рекомендована література

Основна: [1, 2, 3, 4, 5]. Допоміжна: [1, 3, 5, 6]. Інформаційні ресурси Інтернет: [2, 5, 7, 9].

Тема 9. Монопольний ринок

План лекційного заняття

1. Модель "чистої монополії" та її характеристики.
2. Монопольний ринок у короткостроковому та довгостроковому періодах.
3. Особливості функціонування реальних монополізованих ринків.

План семінарського заняття

1. Сутність та види монополій
2. Характерні ознаки та умови існування ринку чистої монополії
3. Шляхи монополізації ринку
4. Відмінність попиту на монополічному та конкурентному ринках
5. Помилкові уявлення про монополію
6. Оптимальний план випуску продукції
7. Монопольна влада та наслідки монополізації
8. Цінова дискримінація, ступені цінової дискримінації
9. Переваги та недоліки монополічного ринку
10. Охарактеризуйте умови ринку чистої монополії.
11. Поясніть модель вибору монополістом співвідношення ціни та обсягів продаж, що максимізують його прибуток.
12. Наведіть приклади помилкових уявлень про політику монополіста.
13. Охарактеризуйте ефективність монополістичного ринку.

План самостійної роботи здобувачів вищої освіти

1. Економічна сутність та причини виникнення монополії.
2. Правові аспекти функціонування монополічного ринку.
3. Визначення монополічним виробником ціни та обсягу виробництва
4. Соціально-економічні наслідки монополії
5. Монопольна влада.
6. Цінова дискримінація

Питання для самоконтролю

1. Охарактеризуйте умови ринку чистої монополії.
2. Які ви знаєте бар'єри для вступу в галузь в умовах чистої монополії?
3. Якими методами може досягатися монополізація ринку?
4. Які форми монополістичних об'єднань ви знаєте?
5. Назвіть відмінності між чистою конкуренцією та чистою монополією?
6. Назвіть засоби антимонопольного регулювання.

7. Охарактеризуйте модель вибору монополістом співвідношення ціни та обсягів продажів, що максимізують його прибуток.
8. Чим характеризується довгострокова рівновага фірми-монополісти?
9. Виділіть основні умови та визначте мету проведення монополістом цінової дискримінації.
10. Які види цінової дискримінації застосовують фірми-монополісти?
11. Назвіть та охарактеризуйте форми цінової дискримінації, які може використати монополіст.
12. Назвіть основні види монополій, їх особливості та наведіть приклади.
13. Які наслідки діяльності монополіста для суспільства та національної економіки?
14. У чому полягає різниця конкурентної та монополістичної рівноваги?

Рекомендована література

Основна: [1, 3, 4, 5]. Допоміжна: [1, 2, 3, 6]. Інформаційні ресурси Інтернет: [1, 2, 5, 9].

Тема 10. Олігополія та монополістична конкуренція

План лекційного заняття

1. Основні ознаки олігополії та монополістичної конкуренції.
2. Моделювання поведінки олігополістів за їх реакцією на ринкові зміни.
3. Короткострокова та довгострокова рівновага фірми при монополістичній конкуренції.
4. Ефективність олігополії та монополістичної конкуренції.

План семінарського заняття

1. Сутність олігополії та її характерні риси
2. Сутність та ознаки монополістичної конкуренції
3. Причини поширення монополістичної конкуренції
4. Рівновага монополістичного конкурента у короткостроковому періоді
5. Рівновага монополістичного конкурента у довгостроковому періоді
6. Розв'язок задач на визначення обсягу виробництва товару, що максимізує прибуток монополіста.
7. Ефективність олігополістичного ринку
8. Розв'язок задач на визначення обсягу виробництва та ціни товару які б встановлювалися на олігополістичному ринку.

План самостійної роботи здобувачів вищої освіти

1. Олігополія та причини її поширення.
2. Моделі поведінки фірми в умовах олігополії
3. Наслідки функціонування олігополії.
4. Характеристика ринку монополістичної конкуренції.
5. Порівняння ефективності різних моделей ринку.
6. Сутність, види та передумови розвитку нецінової конкуренції.
7. Негативні наслідки функціонування монополістичної конкуренції.

Питання для самоконтролю

1. Охарактеризуйте ознаки олігополістичного ринку.
2. Чому олігополія відноситься до недосконалої конкуренції?
3. Яка риса є ключовою для олігополії?
4. Які Ви знаєте бар'єри для вступу в галузь в умовах олігополії?
5. Охарактеризуйте ціноутворення, зумовлене таємним зговором.
6. Як визначається ціна та обсяги реалізації при «лідерстві в цінах»?
7. Поясніть метод ціноутворення за принципом «витрати плюс».
8. У чому виявляються позитивні та негативні наслідки олігополістичного ринку?
9. Дайте оцінку економічній ефективності ринку олігополії.

10. Охарактеризуйте ринок монополістичної конкуренції.
11. Яка частка ринку належить фірмам при монополістичній конкуренції?
12. Якою буде еластичність попиту на продукцію фірми в умовах монополістичної конкуренції?
13. Чому ціни, які призначають олігополії, є негнучкими?
14. Які наслідки діяльності олігополій для суспільства та національної економіки?

Рекомендована література

Основна: [1, 2, 3, 5]. Допоміжна: [1, 2, 3, 5]. Інформаційні ресурси Інтернет: [1, 2, 5, 7, 9].

Змістовий модуль № 6

Тема 11. Загальна характеристика ринків факторів виробництва. Ринок праці

План лекційного заняття

1. Похідний попит в умовах досконалої конкуренції.
2. Похідний попит за недосконалої конкуренції
3. Зміни попиту на ресурси. Оптимальне співвідношення ресурсів
4. Попит та пропозиція праці на досконало конкурентному ринку ресурсів.
5. Ринок праці з недосконалою конкуренцією.

План семінарського заняття

1. Який вплив недосконалої конкуренції на похідний попит?
2. Які фактори, що змінюють попит на ресурс?
3. Від яких факторів залежить цінова еластичність попиту на ресурси?
4. При яких умовах прибуток набуває максимального значення?
5. Які основні характеристики конкурентного ринку праці?
6. Як працівник робить вибір між доходом від праці і власне працею?
7. Який механізм дії індивідуальної пропозиції робочої сили?
8. Охарактеризуйте суть та поняття похідного попиту.
9. Проаналізуйте ситуацію, коли виробник купує ресурси та продає продукт на конкурентному ринку.
10. Дайте визначення показників: “граничний продукт у грошовому вираженні” (MRP) та “граничні витрати на ресурси” (MRC).
11. Сформулюйте правило мінімізації витрат ресурсів.
12. Охарактеризуйте пропозицію та попит на працю для окремої фірми на конкурентному ринку.
13. Охарактеризуйте вибір працівника між дозвіллям або працею.
14. Дайте визначення монопсонії.
15. Охарактеризуйте вплив профспілок на пропозицію праці.

План самостійної роботи здобувачів вищої освіти

1. Взаємозв'язок ринків продукту та факторів виробництва.
2. Попит на продукт та попит на фактори виробництва.
3. Споживання факторів виробництва: цілі та обмеження.
4. Індивідуальний та галузевий попит на фактори виробництва.
5. Цінова еластичність попиту на ресурс виробництва.
6. Контроль профспілок над пропозицією робочої сили, рівнем заробітної плати та продуктивністю праці.
7. Двостороння (двобічна) монополія та визначення реального рівня заробітної плати.

Питання для самоконтролю

1. Похідний попит та принцип оплати факторів.
2. Порівняння граничного доходу та граничних витрат товаровиробника при споживанні одного фактора виробництва.
3. Вартісний граничний продукт та ціна фактора.
4. Попит на працю за умови досконало конкурентного ринку ресурсів.
5. Праця як фактор виробництва, її мобільність.
6. Характеристика досконало конкурентного ринку праці.
7. Граничний виграш виробника від найму праці.
8. Обґрунтування рішення про найм.
9. Формування індивідуального, галузевого та ринкового попиту на працю.
10. Ринкова пропозиція послуг праці.
11. Рівновага на ринку праці.
12. Попит монополії на працю та монопольна рівновага.
13. Монопсонічний та олігопсонічний ринки, їх особливості.

Рекомендована література

Основна: [1, 2, 3, 4, 5]. Допоміжна: [1, 2, 3, 6]. Інформаційні ресурси Інтернет: [1, 2, 5, 9].

Тема 12. Ринок капіталу і землі

План лекційного заняття

1. Капітал як фактор виробництва.
2. Попит та пропозиція капіталу. Вибір у часі.
3. Аналіз інвестиційних рішень.
4. Ринок землі.

План семінарського заняття

1. Як норма відсотка впливає на рівень інвестування в економіку?
2. В чому різниця між бухгалтерським та економічним підходами до оцінки грошей у динаміці?
3. Який механізм формування ренти?
4. Як визначається ціна землі?
5. Поясніть суть капіталу, його значення.
6. Охарактеризуйте поняття “вибір у часі”.
7. Дайте визначення показників теперішньої та майбутньої вартості.
8. Дайте визначення ренти.

План самостійної роботи здобувачів вищої освіти

1. Капітал як ресурс тривалого використання: форми капіталу.
2. Рух капіталу та капітальні фонди.
3. Особливості землі як фактору виробництва.
4. Особливості формування пропозиції землі та попиту на землю.
5. Фактори впливу на попит на землю.
6. Рента. Ціна землі як капіталізована рента.

Питання для самоконтролю

1. Поняття вибору у часі.
2. Споживання та інвестиції.
3. Уподобання у часі.
4. Більша привабливість споживання теперішніх благ.

5. Оптимальний вибір.
6. Поняття дисконтованої величини.
7. Показники теперішньої та майбутньої вартості у прийнятті інвестиційних рішень.
8. Рівновага на ринку капіталу.
9. Формування процентної ставки як рівноважної ціни капіталу.

Рекомендована література

Основна: [1, 2, 4, 5]. Допоміжна: [1, 2, 3, 6]. Інформаційні ресурси Інтернет: [1, 2, 5, 7, 9].

4. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Максимальна кількість балів отримана здобувачем вищої освіти на семінарському занятті становить 3 бали.

Виконання самостійної роботи оцінюється під час проведення семінарського заняття у вигляді опитування в тому числі за питаннями, які виносяться на самостійну роботу.

Таблиця 4.1

Шкала оцінювання роботи здобувачів вищої освіти на семінарських заняттях

Кількість балів	Критерії оцінювання
Максимальний бал за 1 заняття – 3 б.	В повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу. Правильно вирішив усі завдання практичної роботи.
2 бали	Не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових відповідей, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та завдань практичної роботи, допускаючи при цьому суттєві неточності, правильно вирішив меншість тестових завдань.
1 бал	Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який розкрив сутність лише окремих питань та не використовував для цього наукову літературу та власну думку.
0 балів	Не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його викласти, не розуміє змісту теоретичних питань та завдань практичної роботи. Не вирішив жодного практичного завдання.

Критерії оцінювання контрольних робіт

Формою проміжного поточного контролю є контрольні роботи, які проводяться у письмовій формі та кожна з яких оцінюється від 0 до 6 (20) балів.

Таблиця 4.2

Розподіл балів за різні види завдань в межах контрольної роботи

Вид завдання	Кількість балів
Теоретичне питання	1 (5)
Тести (3)	3 (9)
Задача	2 (6)
Всього	6 (20)

Таблиця 4.3

Критерії оцінювання теоретичних питань

Критерії оцінювання	Кількість балів
Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який повністю розкрив питання та використовував для цього наукову літературу та власну думку.	1 (5)
Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який дав фрагментарні відповіді на питання (без аргументації й обґрунтування підсумків), у відповідях присутні неточності та помилки	0,6 (3)
Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який частково розкрив сутність питання та не використовував для цього наукову літературу та власну думку.	0,3 (2)
Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який взагалі не розкрив сутність поставленого питання.	0 (0)

Таблиця 4.4

Критерії оцінювання тестів	
Критерії оцінювання	Кількість балів
Оцінюється робота здобувача, який у повному обсязі дав відповіді на всі тести.	3(9)
Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який дав неправильну відповідь на всі тести, допустив істотні помилки, оперував неактуальною застарілою інформацією або відповіді на питання відсутні взагалі.	0 (0)

Таблиця 4.5

Критерії оцінювання задач	
Критерії оцінювання	Кількість балів
Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який повністю розв'язав задачу та обґрунтував відповідь	2 (6)
Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який фрагментарно розв'язав задачу (без аргументації й обґрунтування підсумків)	1 (3)
Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який взагалі не розв'язав задачу	0 (0)

Критерії оцінювання індивідуально-консультаційної роботи

Індивідуально-консультаційна робота здійснюється у формі написання рефератів, оцінюється від 0 до 3 (5) балів.

Критерії оцінювання підсумкової контрольної роботи (екзамену)

Таблиця 4.6

Розподіл балів за різні види завдань в межах підсумкової контрольної роботи (екзамену)

Вид завдання	Максимальна кількість балів за виконання
Теоретичне питання	10
Задачі	20
Тести	20
Всього	50

Підсумкове оцінювання знань здобувачів вищої освіти здійснюється за результатами поточного контролю та заліку або екзамену (від 0 до 50 балів). Критерієм успішного проходження здобувачем освіти підсумкового оцінювання є отримання не менше 25 балів за поточний контроль та 25 балів за підсумковий контроль (екзамен).

5. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Використовується наступний перелік засобів діагностики при вивченні навчальної дисципліни:

- екзамен;
- тести;
- комп'ютерне тестування на платформі MOODLE ДПУ;
- реферати.

6. ФОРМИ ТА ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

Формами поточного контролю є: усне та письмове опитування на семінарських заняттях. Здобувачі, що вивчають курс виконують дві контрольні роботи, які відображають засвоєння студентом теоретичного та практичного матеріалу з навчальної дисципліни. В кінці курсу проводиться комп'ютерне тестування на платформі MOODLE ДПУ, виконується підсумкова контрольна робота (або екзамен), підводиться підсумок набраних балів та виставляється оцінка.

Перелік питань для модульної контрольної роботи №1

1. Мікроекономіка в системі економічних наук.
2. Мікросистема та її основні характеристики.
3. Методологія мікроекономіки: теорії та моделі.
4. Поняття потреби, види потреб, їх ієрархія.
5. Економічні блага, їх класифікація.
6. Поняття корисності, її особливості.
7. Функція корисності, сукупна та гранична корисність.
8. Система переваг споживача та її основні елементи.
9. Криві байдужості, карта кривих байдужості.
10. Властивості кривих байдужості.
11. Криві байдужості особливого типу.
12. Гранична норма заміщення благ: суть і методика обчислення.
13. Бюджетні обмеження.
14. Вплив змін доходу та цін на положення лінії бюджетного обмеження.
15. Рівновага споживача.
16. Кутова і внутрішня рівновага споживача.
17. Графічний аналіз і побудова лінії “дохід – споживання”.
18. Поняття “нормальних” і “низькоякісних” товарів. Нахил лінії “дохід – споживання” як свідчення ставлення споживача до благ.
19. Криві “ціна - споживання” та виведення кривих попиту.
20. Крива Енгеля. Закон Енгеля-Швабе.
21. Ефект доходу та ефект заміщення. Парадокс Гіффена.
22. Криві ринкового попиту.
23. Цінова еластичність попиту.
24. Перехресна еластичність попиту.
25. Еластичність попиту за доходом.
26. Ринкова пропозиція, закон пропозиції.
27. Взаємодія попиту і пропозиції. Ринкова рівновага.

Перелік питань для модульної контрольної роботи №2

28. Виробництво, фактори виробництва.
29. Підприємство, як суб'єкт ринку та виробничо-ринкова система.

30. Параметри підприємства як мікроекономічної моделі.
31. Поняття і властивості виробничої функції.
32. Ізокванта, карта ізоквант.
33. Ізокоста, поняття та властивості.
34. Рівновага виробника.
35. Частинна варіація факторів виробництва.
36. Пропорційна варіація факторів виробництва.
37. Витрати виробництва, їх основні види.
38. Основні ознаки досконалої конкуренції.
39. Ринок досконалої конкуренції в короткостроковому періоді. Сукупний аналіз.
40. Ринок досконалої конкуренції в короткостроковому періоді. Граничний аналіз.
41. Ринкова поведінка підприємства в довгостроковому періоді
42. Ефективність ринку досконалої конкуренції.
43. Характеристика монопольного ринку.
44. Визначення цін та обсягів виробництва на монопольному ринку.
45. Ефективність монопольного ринку.
46. Умови та ознаки монополістичної конкуренції.
47. Основні ознаки олігополії.
48. Моделювання поведінки олігополістів за їх реакцією на ринкові зміни.
49. Короткострокова та довгострокова рівновага фірми при монополістичній конкуренції.
50. Ефективність олігополії.
51. Ефективність монополістичної конкуренції
52. Похідний попит: суть, значення, показники.
53. Зміни попиту на ресурси. Оптимальне співвідношення ресурсів.
54. Ринок праці та його основні характеристики.
55. Ринкова пропозиція праці на досконало-конкурентному ринку.
56. Ринок праці з недосконалою конкуренцією.
57. Ринок капіталу. Капітал як фактор виробництва.
58. Поняття вибору в часі. Споживання та інвестиції.
59. Поняття дисконтованої величини. Аналіз інвестиційних рішень.
60. Ринок землі.

Перелік питань для екзамену (підсумкової контрольної роботи) складається із питань двох модульних контрольних робіт

7. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

Основна:

1. Базилінська О., Мініна О. Мікроекономіка: практикум. К. : Центр навчальної літератури, 2019. – 352 с.
2. Економічна теорія (політекономія, мікроекономіка, макроекономіка). Мікроекономіка : навчальний посібник / Мацелюх Н. П., Максименко І. А., Теліщук М. М. та ін. Ірпінь : Університет ДФС України, 2018. – 298 с.
3. Косік А., Гронтковська Г. Мікроекономіка: практикум. К.: Центр навчальної літератури видання, 2019. – 418 с.
4. Мікроекономіка: підручник / уклад. В. М. Лич, П. М. Куліков, Б. Е. Головаш, В. В. Гончаров. Київ, 2018. – 96 с.
5. Рудий М., Жебка В. Мікроекономіка. К. : Центр навчальної літератури, 2019. – 360 с.

Допоміжна:

1. Ігнатюк А. І. Мікроекономіка / А. І. Ігнатюк. – К. : Ліра-К, 2023. – 420 с.
2. Косік А. Ф. Мікроекономіка : навч. посіб. (2-ге вид., перероб. і доп.) / А. Ф. Косік. – К. : Центр учбової літератури, 2018. – 438 с.
3. Лісовий А. В. Навчально-методичний посібник для самостійного вивчення дисципліни «Мікроекономіка» : навч.-метод. посіб. (видання сьоме, виправлене) / А. В. Лісовий. – К. : Дія, 2009. – 138 с.
4. Мікроекономіка : навчальний посібник / уклад. С. В. Бойда. – Чернівці : Чернівець. нац. унів.-т., 2021. – 176 с.
5. Мікроекономіка : навч. посібник / Н. М. Каменева, М. В. Косич, О. Ю. Александрова та ін. – Харків : УкрДУЗТ, 2022. – 305 с.
6. Мікро- та макроекономіка [Електронний ресурс] : навчальний посібник / уклад. О. І. Андрусь. – Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2022. – 325 с.

Інформаційні ресурси Інтернет

1. <http://study.academy.sumy.ua/c39> / [Електронний ресурс]
2. <http://bin.com.ua> / [Електронний ресурс]
3. <http://k2kapital.com> / [Електронний ресурс]
4. <http://ubcua.tv> / [Електронний ресурс]
5. <http://ubr.ua> / [Електронний ресурс]
6. <http://www.finiz.ua> / [Електронний ресурс]
7. <http://www.forexpf.ua> / [Електронний ресурс]
8. <http://www.epravda.com.ua> / [Електронний ресурс]
9. <http://www.bank.gov.ua> / [Електронний ресурс]
10. <http://www.kmu.gov.ua> / [Електронний ресурс]
11. <http://vuzlib.net/26933> / [Електронний ресурс]